

Sygn.akt III AUa 1252/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Grażyna Załęska-Bartkowiak

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lipca 2017 r. w B.

sprawy z odwołania J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o odsetki

na skutek apelacji wnioskodawcy J. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 października 2016 r. sygn. akt IV U 603/16

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od J. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za drugą instancję.**

Sygn. akt AUa 1252/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił ubezpieczonemu J. W. wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 24.11.2015r. nie zasądził na rzecz wnioskodawcy odsetek, a wydanie decyzji przyznającej emeryturę oraz wypłata wyrównania z tego tytułu nastąpiła w terminie określonym w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nadto Sąd Apelacyjny nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego. Skoro zatem prawomocne orzeczenie organu odwoławczego oddalające apelację ZUS wpłynęło do organu rentowego 17.12.2015r. a decyzją z dnia 04.01.2016r. dokonano w ustawowym terminie ustalenia wysokości i podjęto wypłatę emerytury od 01.11.2013r., to jest od miesiąca, w którym rozwiązano stosunek pracy - wniosek o wypłatę odsetek nie zasługuje na uwzględnienie.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony, działający przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o jej zmianę i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych tytułem odsetek ustawowych kwoty 11.418,87zł, na którą składają się odsetki ustawowe należne od świadczeń emerytalnych za poszczególne miesiące oraz zasądzenie od strony pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji wnioskodawca zarzucił naruszenie art. 118

ust. l- la oraz art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez wadliwe przyjęcie, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do wcześniejszej emerytury i jej wypłaty.

Treść odwołania zasadza się na twierdzeniu, że konieczność dochodzenia przez ubezpieczonego należnego mu świadczenia na drodze sądowej została spowodowana okolicznościami, za które odpowiedzialność ponosi organ rentowy. ZUS nie uznał bowiem przedłożonego przez skarżącego świadectwa pracy w szczególnych warunkach w Zakładzie (...) S.A. w P.. Z tego świadectwa pracy wynikało, że wnioskodawca w okresach od 1 kwietnia 1982r. do 28 lutego 1999r. oraz od 16 kwietnia 2000r. do 30 czerwca 2002r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał „prace różne” na stanowisku kierownika zakładu, zastępcy kierownika zakładu, szefa produkcji. ZUS nie uznał tego świadectwa, ponieważ z przedłożonych zakresów obowiązków wnioskodawcy wynikało, że wykonywał on różne czynności, które nie były pełnione bezpośrednio przy stanowiskach robotniczych, na których są wykonywane prace wymienione w wykazie A (akta IV U 3932/13 tut. Sądu). Zdaniem skarżącego decyzja odmawiająca przyznania ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego wydana została wskutek pominięcia treści świadectwa pracy w szczególnych warunkach i nieprzeprowadzenia ewentualnego postępowania wyjaśniającego. Organ rentowy miał możliwość przyznania ubezpieczonemu emerytury już w dacie 13 września 2013r., to jest w dniu, w którym wydał w tym zakresie decyzję odmowną.

Wyrokiem z dnia 20 października 2016r. Sąd Okręgowy w Olsztynie odwołanie oddalił. Sąd ten ustalił, iż J. W., ur. (...), złożył wniosek o prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach dnia 7 sierpnia 2013r. Do wniosku dołączył dowody z dokumentów, które następnie uzupełniał. Nie zgłosił żadnych innych wniosków dowodowych. Po otrzymaniu odmownej decyzji z dnia 13 września 2013r. w odwołaniu zgłosił dowód z przesłuchania dwojga świadków. Odwołanie wpłynęło do tutejszego Sądu Okręgowego dnia 23 października 2013r.

Organ rentowy nie uznał żadnego okresu pracy wnioskodawcy w latach 1982-2002 w Zakładzie (...) w P. za pracę w szczególnych warunkach, ponieważ piastowanie takich stanowisk jak „kierownik zakładu” lub „zastępca kierownika zakładu” wiąże się z zarządzaniem i kierowaniem całym zakładem, co wyklucza możliwość sprawowania dozoru inżyniersko-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W sprawie IV U 3932/13 Sąd Okręgowy w Olsztynie z urzędu zażądał akt osobowych wnioskodawcy z właściwego archiwum, przesłuchał dwoje świadków i wnioskodawcę, zbadał regulamin organizacyjny Cegielni (...) S.A., a następnie dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bhp celem stwierdzenia czy praca wnioskodawcy wykonywana w Zakładzie (...) w P. w okresie od 01.04.1982r. do 31.12.1998r. na stanowisku kierownika zakładu i zastępcy kierownika zakładu była pracą w szczególnych warunkach.

Organ rentowy zgłaszał zastrzeżenia do opinii biegłego, ponieważ kontrowersyjne były okresy pracy wnioskodawcy, gdy kierował on zakładem w P. nie posiadając do pomocy zastępcy (01.04.1982r.- 31.08.1986r. i 28.07.1987r.- 11.10.1987r., łącznie 55 miesięcy i 15 dni- opinia biegłego w aktach IV U 3932/13).

W tym stanie rzeczy pełnomocnik wnioskodawcy zgłosiła do oceny dalsze okresy pracy wnioskodawcy w latach 1973-1977, oferując nadto dowód z zeznań dwóch świadków (pismo z dnia 22.08.2014r. k-124 akt IV U 3932/13). Na trzeciej i czwartej rozprawie Sąd Okręgowy przesłuchał biegłego i zgłoszonych dodatkowo trzech świadków. Ostatecznie wyrokiem z dnia 31 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy zaliczył wnioskodawcy cały okres pracy w Zakładzie w P. do pracy w szczególnych warunkach: od 01.04.1982r. do 31.12. 1998r., jak również dodatkowo wskazane okresy zatrudnienia w latach: 1973-1977 i przyznał J. W. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 7 sierpnia 2013r. (wyrok w sprawie IV U 3932/13). Apelację ZUS od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 24 listopada 2015r. w sprawie III AUa 515/15.

Jak wynika z powyższego proces w tej sprawie toczył się ponad dwa lata, był pracochłonny i skomplikowany i w żadnym zakresie niemożliwy do zrealizowania w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. Trudno odmówić

organowi rentowemu słuszności w prezentowanym w toku tego procesu stanowisku, bowiem stanowiska kierownicze z reguły nie są zatrudnieniem w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy odwołał się również do uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w tamtej sprawie, gdzie Sąd Apelacyjny wskazał, iż „Trudność powstaje stąd, że zwykle stanowiska kierownicze skłaniają do przyjęcia tezy, że nie są to pracownicy najemni uprawnieni do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym”. I dalej:

"Sąd I instancji prawidłowo prowadził postępowanie dowodowe,

mając na uwadze, że sama treść świadectwa pracy nie ma decydującego charakteru. Stąd też zostały dopuszczone w sprawie zeznania świadków, a nawet opinia biegłego z zakresu bhp".

Sąd Okręgowy podkreślił, że świadectwo pracy to dokument prywatny, w stosunku do którego dopuszczalne jest prowadzenie przeciwdowodu. Na marginesie należy zauważyć, że wnioskodawca przez okres trwania procesu o prawo do emerytury nie pozostawał bez środków utrzymania, bowiem od 12.11.2013r. do 12.05.2014r. pobierał zasiłek dla bezrobotnego, zaś od 13.05.2014r. do 31.12.2015r. - świadczenie przedemerytalne (akta ZUS), przy czym organ emerytalny - wykonując wyrok Sądu Apelacyjnego podjął wypłatę emerytury na rzecz wnioskodawcy (decyzją z dnia 04.01.2016r.) od dnia 1 listopada 2013r. to jest od rozwiązania stosunku pracy.

Rozważając poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy przypomniał, że w stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych, w których należy poszukiwać podstawy roszczeń ubezpieczonego, odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są - dla potrzeb tego prawa - wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się do przepisów prawa cywilnego. Świadczenia należne w tym systemie nie mają charakteru obligacyjnego, więc obowiązek zapłaty odsetek może wynikać tylko z ustawy. Przepis art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121 j.t.). stanowi regulację szczególną względem przepisów kodeksu cywilnego, a jej odrębność polega przede wszystkim na ustaleniu obowiązku zapłaty odsetek tylko w wypadku zwłoki. Zwłoka w spełnieniu świadczenia, zwana także opóźnieniem kwalifikowanym, ma miejsce, gdy zobowiązany, pomimo istniejącego obowiązku, nie spełnia świadczenia w terminie, przy czym niedotrzymanie terminu jest następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.05.2012r. w sprawie I UK 398/11. W wyroku z dnia 15.09.2011r. w sprawie II UK 22/11, Sąd Najwyższy stwierdził również, że w stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są na potrzeby tego prawa wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się - poza określeniem wysokości odsetek - do przepisów prawa cywilnego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest zatem obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego, wówczas gdy nie dokona - w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność - wypłaty świadczeń w terminach ich przyznawania i wypłacania, na co wskazuje treść art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2015.121 j.t.). Przepis ten stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Wprawdzie organ rentowy podnosił, że Sąd Apelacyjny wydając wyrok oddalający apelację ZUS nie orzekł o winie organu rentowego, należy jednak zgodzić się ze stanowiskiem zajęтым przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 marca 2011r. w sprawie I UZP 2/11, zgodnie z którym brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015.748. ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Przechodząc do dalszych rozważań Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z treścią art. 118 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Jednak w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego (przede wszystkim sądu ubezpieczeń społecznych) za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przytoczonych przepisów nie można interpretować w oderwaniu od utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2007 r., w sprawie P 11/07, który rozstrzygał o zgodności art. 118 ust. 1a z Konstytucją. W uzasadnieniu powołanego wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przez pojęcie "wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności" z art. 118 ust. 1a należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30-dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędne orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. W podobny sposób interpretuje cyt. art. 118 ust. 1a Sąd Najwyższy. W jego orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że do wyłączenia obowiązku wypłaty odsetek nie jest wystarczające wykazanie, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2004 r., II UK 485/03). W wyroku z 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, Sąd Najwyższy przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł też, że wówczas, gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych nowych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu. W uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., w sprawie III UK 110/11 Sąd Najwyższy wywodził, iż w celu ustalenia, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie spowodowane błędem w ustaleniach faktycznych, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia. W takiej sytuacji Sąd Najwyższy podkreślił jednak konieczność uwzględnienia tego, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UK 345/08).

Nawiązując do przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy zauważył, iż ubezpieczony domaga się przyznania prawa do odsetek ustawowych od comiesięcznych kwot emerytury, poczynając od dnia 06.11.2013r. (k. 40) wskazując, że złożył prawidłowy wniosek, a ZUS nie uznał świadectwa pracy w szczególnych warunkach w Zakładzie (...) w P.. Żądanie odwołującego nie w ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd pierwszej instancji podkreśla bowiem trzeba, że w świetle lektury akt sprawy IV U 3932/13 nie ulega wątpliwości, że organ rentowy poczynił prawidłowe ustalenia na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów. Innych dowodów w postępowaniu administracyjnym

wnioskodawca nie zaferował. Natomiast w procesie przed sądem systematycznie zgłaszał nowe, dodatkowe wnioski dowodowe, które nie były wcześniej znane organowi rentowemu. Nadto Sąd Okręgowy prowadził część postępowania dowodowego także z urzędu. Skoro organy odwoławcze w ramach badania prawidłowości wydanej decyzji administracyjnej oceniły, że na dzień jej wydania organ rentowy poczynił nieprawidłowe ustalenia jednak w oparciu o zupełnie inny materiał dowodowy, którym nie dysponował organ rentowy, to zasadne jest przyjęcie, iż opóźnienie w wypłacie świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy. Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony nie wykazał w postępowaniu administracyjnym wszystkich przesłanek niezbędnych do przyznania świadczenia, to opóźnienie nie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność w rozumieniu art. 85 ustawy systemowej. Z tych przyczyn Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W wywiedzionej od tego wyroku apelacji odwołujący się zaskarżył przedmowy wyrok w całości i zarzucił obrazę :

1) art. 233 § 1 kodeksu postępowania cywilnego poprzez brak wszechstronnego

rozważenia sprawy oraz błędną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie, że przyznanie ubezpieczonemu emerytury w postępowaniu odwoławczym nastąpiło na podstawie zupełnie innego materiału dowodowego niż ten, którym organ rentowy dysponował w prowadzonym przez siebie postępowaniu, a nadto przyjęcie, iż organ rentowy dopełnił ciężących na nim obowiązków,

2) art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń

społecznych oraz art. 118 ust. 1 i la ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury.

Wskazując na powyższe apelacja wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i zaskarżonej decyzji i zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do wypłaty odwołującemu się J. W. odsetek ustawowych za opóźnienie w ustaleniu wysokości i podjęciu wypłaty emerytury oraz zasądzenie kosztów procesu za w tym zastępstwa od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz odwołującego się.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja podlegała oddaleniu

Niezrozumiały jest zarzut obrazę art. 233 § 1 k.p.c. polegający na braku wszechstronnego rozważenia sprawy oraz błędną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie, że przyznanie ubezpieczonemu emerytury w postępowaniu odwoławczym nastąpiło na podstawie zupełnie innego materiału dowodowego niż ten, którym organ rentowy dysponował w prowadzonym przez siebie postępowaniu, a nadto przyjęcie, iż organ rentowy dopełnił ciężących na nim obowiązków. Analiza akt sprawy IV U 3932/13 prowadzi do bowiem do zgoła odmiennych wniosków wskazujących na prowadzenie w tej sprawie zawansowanego postępowania dowodowego, w wyniku którego sądy obu instancji orzekające w tej sprawie dysponowały całkowicie innym ilościowo i jakościowo materiałem dowodowym. Przede wszystkim sam odwołujący składał wnioski dowodowe w tym o przesłuchanie świadków, których faktycznie przesłuchano (k. 4. 32-33). Nadto w toku postępowania w dniu 22 sierpnia 2014r (k.124) odwołujący w istocie zgłosił jako okres pracy w szczególnych warunkach dalsze okresy od 02.05.1973 r. do 28.02.1977r. i zgłosił kolejnych świadków, których przesłuchano (k. 129-130, 140,141,142) .

Sąd Okręgowy prowadził postępowanie w celu wyjaśnienia struktury zakładu, pozyskał akta osobowe odwołującego się (k. 30) oraz dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu bhp (k. 41v, 70-85). W chwili zatem zamknięcia rozprawy Sąd Okręgowy dysponował istotnym materiałem dowodowym, który podlegał ocenie i wcale nie prowadził do jednoznacznych wniosków prima facie, bowiem w wielu przypadkach ocena charakteru pracy pod kątem jej zaliczenia do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jest trudna, wymaga bardzo precyzyjnych ustaleń w

zakresie świadczonych czynności, a szczególności świadczenia tej w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie inaczej było w sprawie wnioskodawcy, gdzie ostatecznie Sąd Okręgowy nie zaliczył mu całego okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) (k. 145 okresy wymienione w wyroku wyrok). Ten okres zatrudnienia został podzielony na 5 okresów, a każdy z nich był osobno analizowany pod kątem świadczenia pracy w szczególnych warunkach, co w toku tego postępowania czyniło też potrzebnym badanie także okresów pracy 02.05.1973 r. do 28.02.1997r. w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) W O., w Zakładach (...) fabrycznie (...) PP w Z. oraz (...) Przedsiębiorstwie (...) w O. (k. 145 wyrok Sądu Okręgowego). Prowadzenie postępowania dowodowego w takim zakresie przed organem rentowym nie było możliwe trzeba bowiem zauważyć iż przypisy rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe z dnia 11 października 2011 r. (Dz.U. Nr 237, poz. 1412). W szczególności z §22 ust.1 narzuca organowi pewną hierarchię środków dowodowych wskazując, iż jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1) legitymacja ubezpieczeniowa;

2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres (§22 ust. 2 rozporządzenia). Trzeba przy tym pamiętać, iż nawet posiadanie określonej treści świadectwa pracy w tym świadectwa pracy w warunkach szczególnych nie wyklucza oceny tego dokumentu zarówno pod względem formalnym jak i merytorycznym przez organ. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może być podważana, dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu nie ma przy tym silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 5 października 2011 r. II UK 43/11 LEX nr 1108484) np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UK 15/05, LEX nr 603168 oraz wyroki tego Sądu z dnia 3 października 2000 r., I CKN 804/98, LEX nr 50890; z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 474/03, OSNC 2005 nr 6, poz. 113; z dnia 9 kwietnia 2009 r., I UK 316/08, LEX nr 707858; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167; z dnia 27 lipca 2010 r., II CSK 119/10, LEX nr 603161).

Podkreślić tu trzeba zdecydowanie szerszy zakres uprawnień Sądu w postępowaniu dowodowym, w stosunku do uprawnień organu rentowego w administracyjnej fazie postępowania. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem w związku z treścią art. 473 § 1 k.p.c., w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność prowadzenia postępowania dowodowego w tym w zakresie dowodu ze świadków i z przesłuchania stron (por. wyroki z dnia 2 lutego 1996 r., II URN 3/95, OSNAPiUS 1996 Nr 16, poz. 239; z dnia 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998 Nr 11, poz. 342; z dnia 14 czerwca 2006 r., I UK 115/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 257; z dnia 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 235; z dnia 7 grudnia 2006 r., I UK 179/06, LEX nr 342283; z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 117/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 167 i z dnia 26 stycznia 2012 r., I UK 218/11, LEX nr 1162650).

Powyższe rozważania nie prowadzą do wniosku ani o naruszeniu art. 233§ 1 k.p.c. ani do wniosku o możliwości ustalenia prawa do emerytury przez organ rentowy we własnym zakresie, a zatem w konsekwencji nie można organowi rentowemu przypisać odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, w rozumieniu art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 poz. 887 j.t.). Brak zaś tak rozumianej odpowiedzialności organu rentowego czyni bezzasadnym zarzut obrazy art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(Dz.U.2015.121.j.t.). skoro przepis ten ma zastosowanie dopiero w przypadku nieprzyznania lub wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach prawa.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

Rozstrzygając o kosztach postępowania w drugiej instancji, Sąd Apelacyjny miał świadomość uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r. w sprawie III UZP 2/16, określającej między innymi zasady ustalania wartości przedmiotu zaskarżenia i w konsekwencji i wysokości wynagrodzenia fachowych pełnomocników stron w sprawach jak niniejsza, tym niemniej Sąd Apelacyjny uznał, iż w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c. Zastosowanie zaś tego przepisu umożliwiało zasądzenie w sprawie niniejszej na rzecz organu rentowego wynagrodzenia pełnomocnika w stawce najniższej obliczonej zgodnie z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia apelacji - punkt II wyroku. Jak wiadomo przepis art. 102 k.p.c. może mieć zastosowanie, gdy strona przegrywająca znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok SN z dnia 17 listopada 1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 138), albo gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1973 r., I PR 456/73, OSNCP 1974, nr 9, poz. 154), gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 1971 r., I PZ 17/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 222). Odnosząc to do sprawy niniejszej trzeba też zauważyć, iż kwota wynagrodzenia z tytułu zastępstwa prawnego obliczana od wartości przedmiotu sporu byłaby nieproporcjonalnie wygórowana w odniesieniu do przedmiotu sporu i nakładu pracy pełnomocnika na etapie postępowania odwoławczego.